

APLICATIU

GUIA DOCENT

PROVISIONAL

1. Dades de l'assignatura

Nom de l'assignatura	Prehistòria de Catalunya
Codi	100380
Crèdits ECTS	6
Curs i període en el que s'imparteix	2012-2013, quart curs
Horari	(link a la pàgina web del centre o titulació)
Lloc on s'imparteix	Facultat de Filosofia i Lletres
Llengües	

Professor/a de contacte

Nom professor/a	Miquel Molist/Anna Gómez
Departament	Prehistòria
Universitat/Institució	Autònoma de Barcelona
Despatx	
Telèfon (*)	
e-mail	
Horari d'atenció	

2. Equip docent

Nom professor/a	Miquel Molist
Departament	Prehistòria
Universitat/Institució	Universitat Autònoma de Barcelona
Despatx	B9-111
Telèfon (*)	935814310
e-mail	miquel.molist@uab.cat
Horari de tutories	Dimarts i Dijous. Altres dies amb cita prèvia

Nom professor/a	Anna Gómez
Departament	Prehistòria

Universitat/Institució	
Despatx	B9-111
Telèfon (*)	935814310
e-mail	anna.gomez@uab.cat
Horari de tutories	Dimarts i Dijous. Altres dies amb cita prèvia

3.- Prerequisits

(prerequisits oficials i/o coneixements necessaris per a seguir correctament l'assignatura)

A les assignatures de primer es podria incloure informació sobre els coneixements mínims necessaris per a cursar l'assignatura, com a consells sobre quins temes repassar

No hi ha prerequisits oficials

4.- Contextualització i objectius formatius de l'assignatura

L'assignatura es centra en l'estudi de l'evolució dels grups humans que viuen en l'àrea geogràfica de Catalunya des de les primeres evidències antròpiques fins a les societats complexes de la segona meitat del 1er mil·lenni. L'assignatura analitza les diferents etapa socioeconòmiques: societats de caçadors i recol·lectors, primeres societats pageses, aparició de la metal·lúrgia, societats complexes de l'edat del Bronze i de la primera edat del Ferro. S'estudien diferents jaciments arqueològics del nord-est de la península ibèrica i es farà un anàlisi aprofundit prehistòric i arqueològic de les evidències del poblament, de les formes de producció de subsistència, de les característiques tecnològiques, i de les evidències de transformacions socials en el territori del que avui és Catalunya.

5.- Competències i resultats d'aprenentatge de l'assignatura

Competència	CE1. Contextualitzar els processos històrics i analitzar-los des d'una perspectiva crítica
Resultats d'aprenentatge	-CE1.1 Analitzar críticament el passat, la naturalesa del discurs històric i la funció social de la ciència històrica. -CE1.2 Interpretar la pluralitat i heterogeneïtat del desenvolupament cultural de la Humanitat.
Competència	-CE2. Utilitzar adequadament la terminologia pròpia de la disciplina a nivell oral i escrit.
Resultats d'aprenentatge	-CE2.1 Comunicar oralment en el propi idioma utilitzant la terminologia i les tècniques pròpies de la historiografia.
Competència	-CE5. Dominar els conceptes bàsics diacrònics i temàtics propis de la ciència històrica
Resultats d'aprenentatge	-CE5.1 Descriure els processos històrics més rellevants de l'entorn geogràfic proper. -CE5.2 Analitzar críticament les societats de l'entorn històric immediat.
Competència	CT1. Desenvolupar la capacitat d'anàlisi i síntesi. CT2. Organitzar i planificar la recerca d'informació. CT3. Comunicar oralment i per escrit en llengua pròpia. CT5. Utilitzar els recursos informàtics propis de l'àmbit d'estudi. CT6. Gestionar la informació. CT7. Resoldre problemes. CT8. Prendre decisions. CT13. Raonar críticament. CT14. Aprendre de forma autònoma.
Resultats d'aprenentatge	CE5.1 Descriure els processos històrics més rellevants del període prehistòric CE5.2 Analitzar críticament les societats d'aquell entorn històric.
Competència	

6.- Continguts de l'assignatura

TEMES

Bloc 1 Introducció i conceptes generals

- Història de la recerca, estructura administrativa de l'arqueologia a Catalunya
- Aproximació a l'estat actual de la recerca en el territori
- Principals tendències metodològiques

Bloc 2: Estudi dels primers caçadors- recol·lectors arcaics

- Societats caçadores- recol·lectores al paleolític inferior
- Societats caçadores- recol·lectores al paleolític mig
- Grups Caçadors- recol·lectors (paleo mitjà)
- Grups Caçadors- recol·lectors evolucionats.(paleo sup)
- Grups Caçadors- recol·lectors.- Epipaleolític
- Manifestacions d'art. Art rupestre a Catalunya.

Bloc 3 Transició a les societats productores

- Grups Caçadors- recol·lectors.- Epipaleolític
- Manifestacions d'art. Art rupestre a Catalunya.
- Transició : societats caçadores/recol·lectores "versus" agrícoles

Bloc 4. Societats agrícoles

- Primers poblats pagesos: El Neolític antic
- L'edat d'or del neolític català: el Neolític mitjà
- Consolidació de les noves formes econòmiques.
- Pràctiques funeràries dels primers pobles agrícoles
- Megalítica

Bloc 5. Consolidació i transformació de les societats pageses

- L'arribada dels primers metalls: Neolític Recent / Calcolític
- Desenvolupament de la primera meitat del II on mil·lenni: Calcolític-
Bronze Antic
- L'època fosca de la prehistòria catalana: el Bronze Mitjà
- Innovació i/o continuïtat a mitjans del II° mil·lenni.
- Formes sepulcrales a inicis del II° mil·lenni: la Catalunya meridional

Bloc 6. Societats complexes del I mil·lenni

- Les transformacions de finals del segon mil·lenni i primer quart del I^o mil·lenni. El bronze Final
- Hàbitat. Seqüències regionals del Bronze final

Les pràctiques funeràries del Bronze Final
Bronze Final: Transformacions tecnològiques
Bronze Final: Innovació i dinamisme econòmic
Debat a l'entorn de la introducció del Ferro a Catalunya
Societats de la primera edat del Ferro
Fenomen de la Iberització

7.- Metodologia docent i activitats formatives

Activitats formatives en crèdits ECTS, metodologia d'ensenyament- aprenentatge i la seva relació amb les competències que ha d'adquirir l'estudiant.

ACTIVITAT DIRIGIDA 35%

-Classes teòriques dirigides pel professorat. 25%

Metodologia d'ensenyament- aprenentatge: Classes magistrals amb suport de TIC i debat en gran grup.

Competències: CE1 (CE1.1, CE1.2), CE2 (CE2.1), CE5 (CE5.3, CE5.4) CT1, CT13.

-Sessions de seminaris i pràctiques dirigides pel professorat. 10%

Metodologia de d'ensenyament- aprenentatge: Introducció de la sessió, presentació del text, valoració i discussió crítica col·lectiva. Presentacions individuals i/o col·lectives i ronda de valoracions.

Competències: CE1 (CE1.1, CE1.2), CE2 (CE2.1), CE5 (CE5.3, CE5.4) CT3, CT5, CT14

ACTIVITAT SUPERVISADA 10%

-Tutoria. 8%

Metodologia d'ensenyament- aprenentatge: Sessions concertades per resoldre dubtes i mantenir discussions sobre continguts específics de la matèria, els problemes i seminaris.

Competències: CT7, CT8.

-Realització d'exercicis pautats d'aprenentatge. 2%

Metodologia d'ensenyament- aprenentatge: Realització i correcció d'exercicis pautats d'aprenentatge.

Competències: CE1 (CE1.1, CE1.2), CE2 (CE2.1), CE5 (CE5.3, CE5.4) CT3, CT7.

ACTIVITAT AUTÒNOMA 50%

-Estudi personal. 30 %

Metodologia d'ensenyament- aprenentatge: Integració dels coneixements adquirits. Realització d'esquemes, mapes conceptuals, resums.

Competències: CE1 (CE1.1, CE1.2), CE2 (CE2.1), CE5 (CE5.3, CE5.4) CT1, CT2, CT6, CT7.

-Lectura de textos. Redacció de treballs. Preparació de comentaris orals i seminaris. Recerca d'informació bibliogràfica. 20%

Metodologia d'ensenyament- aprenentatge: Lectura comprensiva de textos. Realització de ressenyes, resums i comentaris analítics mitjançant una guia. Estratègies de recerca d'informació. Selecció de materials.

Competències: CE1 (CE1.1, CE1.2), CE2 (CE2.1), CE5 (CE5.3, CE5.4) CT2, CT5, CT6, CT14.

AVALUACIÓ 5%

Metodologia d'ensenyament- aprenentatge: Proves escrites.

Competències: CE1 (CE1.1, CE1.2), CE2 (CE2.1), CE5 (CE5.3, CE5.4) CT3, CT13

TIPUS D'ACTIVITAT	ACTIVITAT	HORES	RESULTATS D'APRENTATGE
-------------------	-----------	-------	------------------------

Dirigides

Classes teòriques	30	Adquisició de competències conceptuals i procedimentals
Pràctiques a l'aula	30	Adquisició de competències conceptuals i procedimentals
Pràctiques laboratori	5	Adquisició de competències conceptuals i procedimentals

Supervisades

Sortides de Camp i assistència a conferències	12	Adquisició de competències conceptuals i procedimentals
Tutories	9	Adquisició de competències conceptuals i procedimentals

Autònomes

Treballs de curs	42	Adquisició de competències conceptuals i procedimentals
Consultes al professor	12	Adquisició de competències conceptuals i procedimentals
Campus Virtual	10	Adquisició de competències conceptuals i procedimentals

8.- Avaluació

(Indicar el tipus d'evidències d'aprenentatge que l'estudiant haurà de lliurar, el seu pes en la qualificació final, els criteris d'avaluació, la definició de "no presentat", el procediment de revisió de les proves, el tractament d'eventuals casos particulars, etc.)

Sistema d'avaluació de l'adquisició de les competències i sistema de qualificacions.

Es portarà a terme una avaluació continuada a totes les activitats desenvolupades a l'assignatura. El sistema de avaluació s'organitza en 3 mòduls, cadascun tindrà assignat un pes específic en la qualificació final:

- Les **activitats dirigides** (classes teòriques i practiques d'aula i laboratori) suposen un **60%** de la nota. S'avaluaran mitjançant proves escrites.
- Les **activitats supervisades** (sortida de camp, assistència a conferències i tutories) es ponderaran amb un **20%**. S'avaluaran mitjançant el mòdul de presentacions i discussions de textos a l'aula, amb un pes del 20%.
- Les **activitats autònomes** suposaran el **20%** restant. S'avaluaran mitjançant el mòdul d'entrega de treballs: s'avaluaran els treballs amb un pes del 20%.

Criteris per superar l'assignatura

Haver obtingut una nota de 5 o superior a l'avaluació global. En el cas de no haver superat la primera convocatòria, l'alumne podrà realitzar de nou l'avaluació dels coneixements teòrics, que tornarà a tenir una contingència del 50% en la qualificació final. Per l'altre 50% de la nota (activitats supervisades i autònomes) es mantindrà la nota obtinguda a l'avaluació continuada.

ACTIVITATS D'AVALUACIÓ	HORES	RESULTATS D'APRENTATGE
Activitats dirigides (examen i practiques)	2	
Resolució de problemes	2	
Treball, tutories i Campus Virtual	2	

9- Bibliografia i enllaços web

BIBLIOGRAFIA:

Hi haurà bibliografia específica per cada tema tractat en l'assignatura

BIBLIOGRAFIA GENERAL

BOSCH-GIMPERA P.(1919): *Prehistòria Catalana*. Enciclopèdia Catalana, Vol. XVI. Barcelona 300 p.

BOSCH-GIMPERA P.(1932): *Etnologia de la Península Ibérica*. Edt. Alpha,. Barcelona,p.711

BOSCH, J.; SANTACANA, J. (2009): *Blat, metalls i cabdills. Catalunya del neolític a la iberització*. Ed. Rafel Dalmau.

MALUQUER DE MOTES J.(1987): *Historia de Catalunya, I: Prehistoria i Edat Antiga fins al segle III*. Edt. 62, Barcelona.

SERRA - RÀFOLS, J. de C., (1930): *El poblament prehistòric de Catalunya*. Barcelona, 1930.

TARRADELL,M.(1963): *Història dels Catalans I, Prehistòria i Antiguitat*. Barcelona, 1963.

TARRADELL, M.(1962): *Les arrels de Catalunya*. Ed. Vicens-Vives. Barcelona, 1962.

AA.VV(1978): *Història de Catalunya, Vol I*. [Coordinada per l' Institut d'Arqueologia i Prehistòria Universitat de Barcelona].Edt. Salvat. Barcelona

AA.VV(1982): *Les excavacions arqueològiques a Catalunya en els darrers anys*. Barcelona 1982.

AA.VV(1982): *L'Arqueologia a Catalunya, avui*. Generalitat de Catalunya Barcelona 1982.

AA.VV(1996): Els temps prehistòrics i antics. Fins al segle V. in *Història. Política, Societat i Cultura dels Països Catalans*. Vol.I. Enciclopèdia Catalana. Barcelona 1996.

REVISTES D'ARQUEOLOGIA PREHISTÒRICA.

Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans (anys 1915-1925).

EMPURIES (Museu Arqueològic de Barcelona) (Des de anys 1940).

CYPSELA (Museu Arqueologia - Girona) (Des de 1975).

PYRENAE (Universitat de Barcelona) des de 1973 a 1980, segona etapa des de 1993.

FONAMENTS (Edt. Curial, Barcelona) (Des de anys 1979).

TRIBUNA D'ARQUEOLOGIA (Servei Arqueologia, Generalitat de Catalunya)(Des de 1981)

COTA ZERO (Edt. EUMO Vic) des de 1985.

REVISTA ARQUEOLOGICA DE PONENT (Universitat de Lleida) des de 1991.

RUBRICATUM (Museu de Gavà) des de 1994.

LAIETANIA (Museu de Mataró)

Altres revistes d'àmbit local o general que tenen articles d'arqueologia:prehistòrica:

ARRAHONA (Vallès), AUSA (Osona), OLERDULAE (Vilafranca del Penedès); GALA (St. Feliu de Codines), ESTRAT (C.E.C.I. Igualada); ACTA ARQUEOLOGICA DE TARRAGONA (Reial Societat Arqueològica Tarraconense), MISCEL·LÀNIA PENEDESENCA (Vilafranca del Penedès).

COL·LOQUIS, SEMINARIS

COL·LOQUI INTERNACIONAL D'ARQUEOLOGIA DE PUIGCERDA. (Celebracions cada 2 anys, amb temes monogràfics que centren els debats; Publicació de les Actes.

Col·loquis d'àmbit local o comarcal organitzats pels museus de Solsona, Vinseum, Museu de Mataró, etc.

EDICIO DE CORPUS, INVENTARIS

CORPUS DE SEPULCRES MEGALÍTICS. Edició dels anys 60 i 70 de les manifestacions de sepulcres megalítics de les principals

comarques catalanes. Editat pel Institut de Prehistòria i Arqueologia de la Diputació de Barcelona.

CORPUS DE PINTURES RUPESTRES

VOL. I LA CONCA DEL SEGRE (Generalitat de Catalunya)

VOL. II L'Àrea Central i Meridional.(Generalitat de Catalunya)

PÀGINES WEB

<http://cultura.gencat.cat/invarque/index.asp> (Inventari Arqueològic)

<http://blocs.gencat.cat/blocs/AppPHP/tribunadarqueologia/> (Tribuna Arqueologia)

<http://calaix.gencat.cat/> (Memòries arqueològiques)

<http://www20.gencat.cat/portal/site/Patrimoni/menuitem.6a2dec9a300f68a8cd0181dfb0c0e1a0/?vgnnextoid=22175356066b0110VgnVCM1000000b0c1e0aRCRD&vgnnextchannel=22175356066b0110VgnVCM1000000b0c1e0aRCRD> (Pintures rupestres Unesco)

<http://www.plaestany.cat/Les%C3%A0rees/Culturaieducaci%C3%B3/ParcdelesCovesprehist%C3%B2riquesdeSeriny%C3%A0/tabid/61/Default.aspx> (Coves de Serinyà)

<http://www.covesdeltoll.com/> (Coves del Toll)

http://ca.wikipedia.org/wiki/Mines_de_Gav%C3%A0 (Mines de Gavà)

<http://larocadelsbous.uab.cat/> (Roca dels Bous)

<http://www.iphes.cat/ca/node/339> (Abric Romani)

10.- Programació de l'assignatura

(la programació de la assignatura explicitarà les activitats formatives i els lliuraments, segons les taules següents. En aquest requadre el professor pot introduir un text explicatiu de la programació de l'assignatura o, si cal, fer referència a un document extern que haurà d'estar al campus virtual de l'assignatura)

ACTIVITATS D'APRESENTATGE

DATA/ES	ACTIVITAT	LLOC	MATERIAL	RESULTATS D'APRESENTATGE

LLIURAMENTS

DATA/ES	LLIURAMENT	LLOC	MATERIAL	RESULTATS D'APRESENTATGE